

Dokument s plenarne sjednice

A9-0176/2024

11.4.2024

PREPORUKA

o Nacrtu odluke Vijeća o povlačenju Unije iz Ugovora o energetskej povelji
(06509/2024 – C9-0059/2024 – 2023/0273(NLE))

Odbor za međunarodnu trgovinu
Odbor za industriju, istraživanje i energetiku

(Postupak u zajedničkom odboru – članak 58. Poslovnika)

Izvjestitelji: Anna Cavazzini, Marc Botenga

Oznake postupaka

- * Postupak savjetovanja
- *** Postupak suglasnosti
- ***I Redovni zakonodavni postupak (prvo čitanje)
- ***II Redovni zakonodavni postupak (drugo čitanje)
- ***III Redovni zakonodavni postupak (treće čitanje)

(Navedeni se postupak temelji na pravnoj osnovi predloženoj u nacrtu akta.)

SADRŽAJ

	Stranica
NACRT ZAKONODAVNE REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	5
OBRAZLOŽENJE	6
PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH SU IZVJESTITELJI PRIMILI INFORMACIJE	8
POSTUPAK U NADLEŽNOM ODBORU	9
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	10

NACRT ZAKONODAVNE REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o Nacrtu odluke Vijeća o povlačenju Unije iz Ugovora o energetskej povelji (06509/2024 – C9-0059/2024 – 2023/0273(NLE))

(Suglasnost)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Nacrt odluke Vijeća (06509/2024),
 - uzimajući u obzir Ugovor o energetskej povelji potpisan 17. prosinca 1994. u Lisabonu, a posebno njegov članak 47.,
 - uzimajući u obzir zahtjev Vijeća za davanje suglasnosti u skladu s člankom 194. stavkom 2., člankom 207. stavkom 4. prvim podstavkom i člankom 218. stavkom 6. drugim podstavkom točkom (a) podtočkom v. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (C9-0059/2024),
 - uzimajući u obzir članak 105. stavke 1. i 4. te članak 114. stavak 7. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir zajedničke rasprave Odbora za međunarodnu trgovinu i Odbora za industriju, istraživanje i energetiku u skladu s člankom 58. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir preporuku Odbora za međunarodnu trgovinu i Odbora za industriju, istraživanje i energetiku (A9-0176/2024),
1. daje suglasnost za povlačenje Unije iz Ugovora o energetskej povelji;
 2. nalaže svojoj predsjednici da stajalište Parlamenta proslijedi Vijeću, Komisiji te vladama i parlamentima država članica i ugovornih stranaka Ugovora o energetskej povelji.

OBRAZLOŽENJE

Ugovor o energetskej povelji (ECT) multilateralni je sporazum o trgovini i ulaganjima koji se primjenjuje na energetske sektor. Potpisan je 1994., a na snagu je stupio 1998. Europska unija ugovorna je stranka ECT-a, zajedno s Euratomom, 23 države članice EU-a te Japanom, Švicarskom, Turskom i većinom zemalja zapadnog Balkana i bivšeg SSSR-a, uz iznimku Rusije i Bjelarusu, koji su taj ugovor potpisali 1994., ali ga nikad nisu ratificirali.

Jedanaest država članica (Njemačka, Francuska, Španjolska, Nizozemska, Italija, Poljska, Slovenija, Luksemburg, Danska, Irska, Portugal) i Ujedinjena Kraljevina, koje zajedno čine više od 70 % europskog stanovništva, već su odlučile povući se iz ECT-a. Povlačenje EU-a iz tog ugovora sljedeći je logičan korak.

ECT ugovor je o ulaganju koji multinacionalna poduzeća najčešće koriste kako bi tužila zemlje, a broj slučajeva rješavanja sporova između ulagača i država raste iz godine u godinu. Na dan 1. prosinca 2023. ustanovljeno da su u okviru Ugovora o energetskej povelji pokrenuta 162 arbitražna predmeta o ulaganjima, pri čemu se u oko 70 % slučajeva radi o arbitražnim predmetima o ulaganjima unutar EU-a na temelju ECT-a. Sve veći broj sudskih postupaka usmjeren je na mjere zaštite okoliša.

Znanstvenici opetovano upozoravaju da će za sprečavanje ozbiljnih klimatskih kriza biti potrebno ubrzati postupno ukidanje fosilnih goriva i brzo prijeći na obnovljivu energiju. Zaštita ulaganja u fosilna goriva u okviru ECT-a u izravnoj je suprotnosti s potrebom da se odmakne od ugljena, nafte i plina te s drugim klimatskim politikama. ECT je multinacionalnim poduzećima iz sektora fosilnih goriva omogućio da tuže europske vlade koje su uvele politike usmjerene na postupno ukidanje fosilnih goriva ili promicanje pravedne energetske tranzicije. Nedavni slučajevi pokazuju da ECT ne samo da ometa djelovanje u području klime, nego i ograničava sposobnost država da se snađu u energetskej krizi i tranziciji. Njemačka poduzeća za proizvodnju ugljena RWE i Uniper 2021. zatražila su od nizozemske vlade naknadu štete u iznosu od 2,4 milijarde EUR zbog njezina roka za postupno ukidanje ugljena do 2030. Italiji je 2022. naloženo da britanskom naftnom poduzeću Rockhopper isplati 250 milijuna EUR naknade zbog svoje odluke o zabrani odobalnih naftnih projekata duž obale, koje su talijanske obalne zajednice osudile. Osim toga, u studenome 2023. naftno poduzeće Klesch Group Holdings Limited tužilo je EU, Njemačku i Dansku za najmanje 95 milijuna EUR zbog poreza na neočekivanu dobit uvedenih Uredbom Vijeća (EU) 2022/1854 kako bi se ublažio gospodarski učinak visokih cijena energije.

Predloženo povlačenje EU-a iz Ugovora o energetskej povelji rezultat je dugogodišnje kampanje brojnih udruženja usmjerene na izlazak Unije iz ugovora kojim se štite financijski interesi multinacionalnih poduzeća iz sektora fosilnih goriva nauštrb regulatorne autonomije i učinkovite socijalne klimatske tranzicije. Više od milijun europskih građana 2021. pozvalo je države članice EU-a da se „povuču iz ECT-a”. Klimatski aktivisti, sindikati, znanstvenici i akademici, kao i niz društvenih pokreta udružili su se kako bi razotkrili opasnosti tog ugovora te su u više navrata pozvali zemlje da istupe iz njega. Osim toga, Europski parlament pozvao je na povlačenje iz Ugovora o energetskej povelji u svojoj Rezoluciji od 24. studenoga 2022. o ishodu modernizacije Ugovora o energetskej povelji.

S obzirom na to da ECT nije značajnije ažuriran od 1990-ih, u studenome 2018. pokrenut je

postupak modernizacije kako bi se Ugovor uskladio s načelima Pariškog sporazuma, zahtjevima održivog razvoja i borbom protiv klimatskih promjena, kao i modernim standardima zaštite ulaganja.

Međutim, predloženi tekst moderniziranog ECT-a nije usklađen s Pariškim sporazumom¹, Europskim zakonom o klimi² ni ciljevima europskog zelenog plana³. Modernizacija također nije u skladu s ključnim elementima Rezolucije Europskog parlamenta od 23. lipnja 2022. o budućnosti međunarodne investicijske politike EU-a, u kojoj se navodi da bi ECT trebao „odmah zabraniti ulagačima u fosilna goriva da tuže ugovorne stranke zbog provođenja politika za postupno ukidanje fosilnih goriva u skladu s njihovim obvezama u okviru Pariškog sporazuma”. Modernizirani ECT nije uspio uvjeriti ni kvalificiranu većinu država članica u Vijeću, zbog čega EU nije dobio mandat za nastavak modernizacije na Konferenciji o Energetskoj povelji u studenome 2022.

Nadalje, sve dok je Europska unija i dalje članica ECT-a, čak i države članice EU-a koje su već napustile ECT i dalje mogu biti tužene za provođenje politika EU-a.

Stoga izvjestitelji smatraju da zadržavanje statusa ugovorne stranke ECT-a nije opcija i pozdravljaju prijedlog Komisije o povlačenju Unije iz Ugovora o energetskoj povelji.

Izvjestitelji pozivaju Komisiju da nastavi promicati koordinirano povlačenje svih država članica iz Ugovora kako bi se ograničili negativni učinci klauzule o vremenskom ograničenju valjanosti i učinkovito spriječili sporovi unutar EU-a.

Izvjestitelji pozivaju Komisiju da nastavi ulagati napore u postizanje dogovora s državama članicama o međusobnom sporazumu kojim bi se kodificiralo tumačenje da se ECT ne primjenjuje i da nije namijenjen za primjenu na sporove između države članice i ulagača iz druge države članice u vezi s ulaganjem potonjeg u prvoj državi članici. Nadalje, pozivaju Komisiju da stupi u kontakt s partnerskim zemljama i predloži drugi sporazum kojim bi se ugovornim strankama ECT-a koje nisu članice EU-a, a koje su se spremne povući iz tog ugovora, omogućilo da međusobno neutraliziraju klauzulu o vremenskom ograničenju valjanosti.

¹ Sporazum potpisan 12. prosinca 2015. na 21. konferenciji stranaka (COP21) Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (UNFCCC) u Parizu („Pariški sporazum“).

² Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi“).

³ Komunikacija Komisije od 11. prosinca 2019. naslovljena „Europski zeleni plan” (COM(2019)0640).

**PRIOLOG: SUBJEKTI ILI OSOBE
OD KOJIH SU IZVJESTITELJI PRIMILI INFORMACIJE**

U skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku izvjestiteljica Anna Cavazzini i izvjestitelj Marc Botenga izjavljuju da su tijekom pripreme izvješća, prije njegova usvajanja u odboru, primili informacije od sljedećih subjekata ili osoba:

Tablica 1.: Informacije koje je primila Anna Cavazzini

Subjekt i/ili osoba
Climate Action Network Europe (CAN Europe)
DG ENER, European Commission
Friends of the Earth Europe, on behalf of: AirClim Climate Action Network Europe (CAN Europe) E3G European Trade Justice Coalition (formerly S2B) Netzwerk gerechter Welthandel PowerShift SOMO Umweltinstitut München Veblen Institute
Veblen Institute

Tablica 2.: Informacije koje je primio Marc Botenga

Subjekt i/ili osoba
Climate Action Network Europe (CAN Europe)
Friends of the Earth Europe, on behalf of: AirClim Climate Action Network Europe (CAN Europe) E3G European Trade Justice Coalition (formerly S2B) Netzwerk gerechter Welthandel PowerShift SOMO Umweltinstitut München Veblen Institute

Navedeni popis sastavljen je pod isključivom odgovornošću izvjestitelja.

POSTUPAK U NADLEŽNOM ODBORU

Naslov	Povlačenje Unije iz Ugovora o energetskej povelji	
Referentni dokumenti	06509/2024 – C9-0059/2024 – 2023/0273(NLE)	
Datum savjetovanja ili zahtjeva za suglasnost	7.3.2024	
Nadležni odbori Datum objave na plenarnoj sjednici	INTA 10.4.2024	ITRE 10.4.2024
Izjavitelji Datum imenovanja	Anna Cavazzini 21.3.2024	Marc Botenga 21.3.2024
Razmatranje u odboru	21.3.2024	
Datum usvajanja	9.4.2024	
Rezultat konačnog glasovanja	+: 58 -: 8 0: 2	
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Barry Andrews, Anna-Michelle Asimakopoulou, Tiziana Beghin, Michael Bloss, Paolo Borchia, Marc Botenga, Saskia Bricmont, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Daniel Caspary, Ignazio Corrao, Josianne Cutajar, Arnaud Danjean, Nicola Danti, Paolo De Castro, Martina Dlabajová, Valter Flego, Jens Geier, Markéta Gregorová, Christophe Grudler, Henrike Hahn, Roman Haider, Heidi Hautala, Danuta Maria Hübner, Ivars Ijabs, Karin Karlsbro, Michael Kauch, Seán Kelly, Martine Kemp, Izabela-Helena Kloc, Andrius Kubilius, Bernd Lange, Thierry Mariani, Margarida Marques, Sara Matthieu, Emmanuel Maurel, Eva Maydell, Iskra Mihaylova, Dan Nica, Ville Niinistö, Johan Nissinen, Mauri Pekkarinen, Morten Petersen, Markus Pieper, Samira Rafaela, Robert Roos, Helmut Scholz, Joachim Schuster, Sven Simon, Dominik Tarczyński, Riho Terras, Grzegorz Tobiszowski, Kathleen Van Brempt, Marie-Pierre Vedrenne, Jörgen Warborn, Pernille Weiss, Iuliu Winkler, Juan Ignacio Zoido Álvarez, Carlos Zorrinho	
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Marek Belka, Franc Bogovič, Anna Cavazzini, Matthias Ecke, France Jamet, Bronis Ropè, Ivan Štefanec	
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Ibán García Del Blanco, Matjaž Nemeč	
Datum podnošenja	11.4.2024	

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

58	+
ECR	Izabela-Helena Kloc, Dominik Tarczyński, Grzegorz Tobiszowski
NI	Tiziana Beghin
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Franc Bogovič, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Arnaud Danjean, Danuta Maria Hübner, Seán Kelly, Martine Kemp, Andrius Kubilius, Eva Maydell, Markus Pieper, Ivan Štefanec, Jörgen Warborn, Pernille Weiss, Iuliu Winkler, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Barry Andrews, Nicola Danti, Martina Dlabajová, Valter Flego, Christophe Grudler, Ivars Ijabs, Karin Karlsbro, Iskra Mihaylova, Mauri Pekkarinen, Morten Petersen, Samira Rafaela, Marie-Pierre Vedrenne
S&D	Marek Belka, Josianne Cutajar, Paolo De Castro, Matthias Ecke, Ibán García Del Blanco, Jens Geier, Bernd Lange, Margarida Marques, Matjaž Nemeč, Dan Nica, Joachim Schuster, Kathleen Van Brempt, Carlos Zorrinho
The Left	Marc Botenga, Emmanuel Maurel, Helmut Scholz
Verts/ALE	Michael Bloss, Saskia Bricmont, Anna Cavazzini, Ignazio Corrao, Markéta Gregorová, Henrike Hahn, Heidi Hautala, Sara Matthieu, Ville Niinistö, Bronis Ropé

8	-
ECR	Johan Nissinen, Robert Roos
ID	Roman Haider, France Jamet, Thierry Mariani
PPE	Daniel Caspary, Sven Simon
Renew	Michael Kauch

2	0
ID	Paolo Borchia
PPE	Riho Terras

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani